

Слово в първия ден на Църковната нова година

Създателю на всички твари, положил времената и годините в Своя власт, благослови венца на годините с Твоята благодат, Господи, запазващ в мир всички православни християни и православния български народ по молитвите на Богородица и спаси ни.

Царят на вековете, нашият Господ Бог положил „времената или годините... в Своя власт“, Сам установил в тези времена различни празници за Своето прославяне и за почивка на хората от светските им дела. Още във Ветхий Завет Той заповядал всяка година особено тържествено да се празнува настъпването на седмия месец, та хората, освободили се от житейската суета, в този ден да служат на Единия Бог. Защото така е написано в Моисеевите книги: „рече Господ на Моисея, думайки: кажи на синовете Израилеви: в седмия месец, на първия (ден) от месеца; имайте почивка... Никаква работа не вършете... По всичките ви жилища...“ и принасяйте всесъжжение Господу. Както някога Сам Творецът, в шест дни създал света със Словото Си, благословил и осветил седмия ден, почивайки си от всичките Си дела; и както впоследствие дал и на човека заповед: „шест дена работи... А седмият ден е събота на Господа, твоя Бог, недей върши в него никаква работа“: така Той благословил и осветил седмия месец и заповядал на хората в това време да почиват от светските си дела. За това Господ повторно заповядал на Мойсей, казвайки: „от седмия месец, кога прибирате земните произведения, празнувайте празника Господен“.

По каква причина бил установен този празник?

Именно в този месец, когато водите на потопа започнали да намаляват, Ноевият ковчег се установил на Араратските планини.

Светата Църква също установила обичай да празнува на чалото на индиктиона на първи септември. Това било установено, тъй като в това време, когато в Иудея и в цялата вселена се празнувало новолетието, нашият Господ Иисус Христос дошъл в Назарет, където бил възпитан. Това станало в събота, а в този ден иудеите имали обичай да се събират в синагогата и да прекарват времето си в четене на пророческите книги. Господ, „по обичая Си“, също влязъл в синагогата и застанал сред учителите. Подали Му книгата на пророк Исаия; и Той, отваряйки книгата, намерил мястото, където било написано: „Духът на Господа рога е върху Мене, защото Господ Ме помаза да благовестя на бедни, прати Ме да изцелявам съкрушени по сърце, да проповядвам на пленени освобождение, на слепи - проглеждаме, да Пусна на свобода измъчените, да проповядвам благоприятната Господня година“. И като затворил книгата и я дал на слугат Той започнал да говори, че прочетеното пророчество се е изпълнило върху Него, че Той е истинският Месия, пратен от Бога Отца за спасението на човешките и обновлението на живота им. „И всички Му засвидетелстваха това, и се чудеха на благодатни те Му думи, които излизаха от устата Му“.

Празникът на новолетието бил установен от светите отци на Първия Вселенски събор в Никея. Това станало по времето, когато цар Константин Велики, след като победил Максенций, просветил вселената със светлината на благочестието, изкоренил идолските празненства, освободил Христовата вяра от тежките гонения и установил свои индиктиони. Тогава светите отци установили да се празнува новолетието, като начало на християнската свобода, за възпоминание на Христовото посещение в иудейската синагога в този ден и проповедта Му за благоприятната Господня година. Оттогава и ние празнуваме първия ден на септември. Но това вече е празник не на Ветхий Завет, а на новата благодат. Защото в този ден Сам

Законодателят, слязъл от небесата и носещ в Себе Си Духа на Отца, явил Себе Си на света и начертал Божия закон не с пръст, но със Своя Божествен език и пресладки уста, и не на каменни скрижали, „а върху плътени скрижали на сърцето“. Съзиждайки Своята Църква, чийто предобраз била ветхозаветната Скиния, Той принесъл на Бога жертва не без кръв, именно Самия Себе Си. Сам Великият Първосвещеник, преминал през небесата, очиствайки ни от греховете ни със Своята кръв, пролята за нас, ни направил свят храм, по думите на Апостола: „Божият храм е свет, а *тоя храм* сте вие“.

Принасяйки благодарение на Господа за всичко това, ние празнуваме „благоприятната Господня година“: получили от Него много неизказани блага, да побързаме и самите ние да Му бъдем угодни. Ние празнуваме не установен от римските царе индиктион, а узаконения от Небесния Цар на славата - Христос. Христовият индиктион - това са Неговите свети заповеди, които сме длъжни да пазим и изпълняваме. Нашият Цар Христос не иска от нас нито мед, нито желязо, нито сребро, както е обяснил Давид, който някога е казал: „Ти си Господ мой; моите блага Тебе са непотребни“. Но вместо желязо и мед Господ иска от нас твърдост и сила в добродетелите, православна *вяра* в Бога. Защото нашата вяра е основана върху кръвта на изтерзаните с железни и медни оръдия свети мъченици, за всеки от които може да се каже, че душата му е преминала през желязо. Небесният Цар и наш Бог ни е заповядал да вярваме в Него с право сърце и благочестиво: „сърце се вярва за оправдаване“. Нека и ние побеждаваме врага с тази вяра, като с желязно оръжие и меден Щит. Нека последваме нашите свети праотци, „които чрез вяра победиха царства, вършиха правда, получиха обещания, затулиха уста на лъвовете, угасиха огнена сила, избягнаха острието на меч, от немощни станаха крепки... Обърнаха на бяг чужди пълчища“. Вместо сребро нашият Цар Христос иска от нас втората добродетел, несъмнената *надежда* на Бога. Тази добродетел, повече от среброто, дава на човека благополучен живот. Ако този, който е забогатял с много сребро, е уверен, че ще получи всички земни блага, и уповавайки се на богатството, прекарва дните си весело; то колко повече богатият с несъмнената надежда на Бога, и на Него Единия възложил всичкото си упование, ще получи всичко, което желае, и ще живее в радост, като пренебрегва всички беди и скърби, идещи от света, плътта и дявола, и претърпява всичко това с наслада, заради наградата в бъдещия живот. Често среброто лъже своя господар и, изчезвайки внезапно, го оставя в нищета; и този, който се е надявал до края на живота си да има всичко в изобилие, изведнъж се лишава от насъщния си хляб. Надяващият се на Господа „е като планина Сион - няма, да се поклати веќе“, надеждата му не го посрамва. Именно това невеществено сребро от нас иска Господ, и заповядва да не възлагаме надеждите си на непостоянното богатство, а на живия Бог, Чийто думи „са думи чисти, сребро, очистено от пръст в горнило“. Той ни е дал нелъжливо обещание за неизказаните вечни (блага в Своето Царство, за да изповядваме и с уста преголймата Му благодат към нас: „с уста се изповядва за спасение“. Нека и ние, като добри Христови воители, с надеждата за бъдещата награда да насърчаваме сами себе си към по-големи подвизи. Нали надеждата за награда подтиква воина към борба, както казва свети Йоан Дамаскин за страстотерпците: „Твоите мъченици, Господи, утвърдили се във вярата и укрепчили се с надежда, победиха мъчителството на враговете и получиха венци“.

„Вместо злато Христос, нашият Цар, иска от нас най-скъпоценната добродетел - нелицемерната *любов* към Бога и ближния. По своето високо значение любовта винаги се представя от учителите на Църквата в образа на злато; защото както златото е по-скъпоценно от среброто, медта и желязото, така и любовта стои по-високо от надеждата и вярата. „А сега, се казва в Писанието, остават тия три: вяра, надежда, любов; но по-голяма от тях е любовта“. Такова именно злато иска от нас Господ и заповядва да Му се молим нелицемерно, не само вярвайки със сърцето си и изповядвайки с устата си, но и проявявайки тази любов на дело.

Ние трябва да бъдем готови да положим душите си за Него и да претърпим смърт заради Неговата Божествена любов към нас. При това трябва да обичаме и ближните си, както ни учи възлюбеният Христов ученик Йоан Богослов. „Чеда мои, казва той, нека любим не с думи или с език, а с дела и истина“. Такава любов се приема като украшение на най-прекрасния! От синовете човешки, на Христа нашия Бог, както Сама казва Божията Премъдрост: „украсих се и станах хубава пред Господа и пред човеците: с единомислие между братя и любов между ближни“.

Ето такъв християнски индиктион празнува днес, вместо древния езически, православната Църква, „след като съблякохме Ветхия човек заедно с делата му и се облякохме в новия, който се обновява в познанието, по образа на своя Създател“. Нека и ние празнуваме новолетието така, както ни съветва апостолът: „да ходим в обновения живот, като служим на Бога с обновен дух, а не по вехтата буква“. Нека празнуваме индиктиона, подчинявайки се на заповедите на Господа, нашия Бог, дадени чрез Мойсей, в чиято книга четем: „Ако постъпвате според Моите Наредби и пазите Моите заповеди и ги изпълнявате, ще ви дам дъждове, когато потрябва, и земята ще даде рожбата си... Ще дам мир на земята (ви)... И ще гоните враговете си... Ще погледна милостно към вас (и ще ви благословя)... И душата Ми няма да се погнуси от вас... Ще ходя между вас и ще бъда ваш Бог, а вие ще бъдете Мой народ“. казва Господ Бог Израилев. Благослови венеца на годината с Твоята благост, Господи.

Кондак:

Обитаващ висините Царю Христе, Творче и Създателю на всичко видимо и невидимо, Който си сътворил дните и нощите, времената и годините, благослови сега венеца на годините и запази в мир православните християни и Твоите люде, Многомилостиви.